فهرست مطالب

نکات طلایی برای موفقیت در مصاحبه‌های حضوری ۹
احکام شرعی **۱۴**
احکام شرعی ۱۴
مرجع تقلید ۱۶
اصول دین و فروع دین ۱۸
احکام آبها، مطهرات، نجاسات **۲۱**
انواع آبها ۲۱
مطهرات ۲۲
نجاسات ۲۴
احکام وضو **۲۸**
شرایط وضو ۲۹
وضو واجب ۳۱
مبطلات وضو ۳۱
انواع وضو ۳۲
احکام غسل **۳۳**
انواع غسل ۳۳
روش‌های انجام غسل ۳۵
احکام تیمم **۳۷**
روش انجام تیمم ۳۸
شرایط تیمم ۳۸
احکام قبله **۴۰**
نماز **۴۱**
انواع نماز ۴۱

لباس نمازگزار ۴۳
مکان نمازگزار ۴۵
اذان و اقامه نماز ۴۶
واجبات نماز ۴۷
غیرکن نماز ۵۶
قنوت نماز ۵۹
تعقیب نماز ۶۰
مبطلات نماز ۶۰
شکیات نماز ۶۱
شکستن نماز ۶۳
نمازها ۶۵
نماز قضا ۶۵
نماز جماعت ۶۶
نماز جمعه ۷۱
نماز آیات ۷۲
نماز عید فطر و قربان ۷۳
نماز مسافر ۷۴
نماز میت ۸۰
نماز وحشت ۸۰
احکام ماه رمضان- روزه ۸۱
روزه ۸۲
مبطلات روزه ۸۴
قضای روزه ۸۵
روزه مسافر ۸۷
کفاره ۸۸
زکات ۹۰
خمس ۹۳
انفال ۹۵
امر به معروف و نهی از منکر ۹۷
پوشش و نگاه کردن ۱۰۱
دعاها و زیارت‌ها ۱۰۴

دانستنی‌های قرآنی ۱۰۸
آیه ولایت ۱۱۱
آیه لیله المبیت ۱۱۲
آیه تطهیر ۱۱۲
دانستنی‌هایی در مورد سیره امامان و معصومان ۱۱۳
تقویم مناسبت‌های تاریخی- سیاسی ۱۱۵
تقویم هجری شمسی ۱۱۵
تقویم هجری قمری ۱۱۷
احکام سیاسی ۱۲۰
قانون اساسی ۱۲۰
ولایت فقیه ۱۲۸
رهبری و اختیارات ۱۳۲
رئیس جمهور ۱۳۳
دانستنی‌های سیاسی ۱۳۶
برجام ۱۳۶
داعش و اهداف آنها ۱۳۸
حوادث مهم انقلاب ۱۳۸
جمعه سیاه ۱۳۹
دانستنی‌های سیاسی- اجتماعی ۱۴۰
حجاب ۱۴۰
تورم ۱۴۰
فضای مجازی و پیام رسان‌های داخلی و خارجی ۱۴۰
جنگ ۱۴۱
شهدا ۱۴۲
تاثیرات شهدا بر جامعه و جوانان ۱۴۳
راهپیمایی ۱۴۴
انتخابات ۱۴۶
اقتصاد و کالای ایرانی ۱۴۷
هویت و ارزش ملی ۱۴۹
تحولات و رویدادهای مهم جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۴–۱۴۰۵) ۱۵۱
حوادث دی ۱۴۰۴ ایران ۱۵۱

زمینه‌ها ۱۵۱
تلفات و خسارات ۱۵۲
پیامدها ۱۵۲
جنگ دوازده‌روزه اسرائیل با ایران ۱۵۳
اسرائیل آغازگر جنگ ۱۵۳
اولین پیام رهبر انقلاب در تلویزیون ۱۴۰۴/۰۳/۲۳ ۱۵۴
تهدید ترور رهبر ایران ۱۵۴
دومین پیام رهبر انقلاب در تلویزیون ۱۴۰۴/۰۳/۲۸ ۱۵۴
عملیات وعده صادق ۳ ۱۵۵
پیامدها ۱۵۵
آتش‌بس ۱۵۶
سومین پیام رهبر انقلاب در تلویزیون ۱۴۰۴/۰۴/۰۵ ۱۵۷
جنگ رمضان ۱۵۷
ترور رهبر و جمعی از فرماندهان و شهروندان ایران ۱۵۹
جنایت‌های جنگی آمریکا و اسرائیل و نقض قوانین بین‌المللی ۱۶۰
واکنش‌ها به جنگ رمضان ۱۶۱
عملیات وعد صادق ۴ ۱۶۱
مسدود کردن تنگه هرمز توسط ایران ۱۶۲
تجمعات شبانه مردمی در ایران ۱۶۲
واکنش سیاستمداران آمریکایی‌ها ۱۶۲
مشارکت برخی کشورهای عربی در جنگ ۱۶۳
تولید و انتشار آثار هنری ۱۶۴
راه‌اندازی پویش‌های جان‌فدا و ایران همدل ۱۶۴
پیامدهای جنگ رمضان ۱۶۵
اخراج و سرکوب شیعیان در کشورهای حاشیه خلیج فارس ۱۶۵
پیامدهای اقتصادی و بازارهای جهانی ۱۶۶
پیامدهای اجتماعی و سیاسی ۱۶۶
پیامدهای نظامی ۱۶۷
آتش‌بس ۱۶۸
تمدید آتش‌بس ۱۶۸
نقض آتش‌بس توسط آمریکا و اسرائیل ۱۶۸

مذاکرات ۱۶۹
تفاهم اسلام‌آباد ۱۶۹
تشییع پیکر دومین رهبر انقلاب اسلامی آیت‌الله سید علی خامنه‌ای ۱۷۰
شعار و نشان مراسم ۱۷۱
تشییع نمادین و نماز غیابی ۱۷۲
شهادت ۱۷۲
۴۰روز جنگ با پیکر شهید (۹ اسفند تا ۱۹ فروردین) ۱۷۲
سومین رهبر انقلاب اسلامی ایران سید مجتبی حسینی خامنه‌ای ۱۷۳
مجموعه بیانات رهبر سوم انقلاب اسلامی ایران ۱۷۳
اولین پیام سومین رهبر انقلاب اسلامی ۱۴۰۴/۱۲/۲۱ ۱۷۵
دومین پیام سومین رهبر انقلاب اسلامی ۱۷۶
پیام حضرت آیت‌الله سیّدمجتبی حسینی خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی به مناسبت روز ملی خلیج فارس ۱۴۰۵/۰۲/۱۰ ۱۷۷
پیام رهبر انقلاب در سوگ پدر ۱۴۰۵/۰۴/۲۰ ۱۷۷
خلاصه نظرات و بیانات مقام معظم رهبر شهید سید علی خامنه ای (ره) ۱۷۸
فضای مجازی از نظر رهبری ۱۷۸
بسیج از نظر رهبری ۱۷۸
امر به معروف و نهی از منکر از نظر رهبری ۱۷۸
جوانان از نظر رهبری ۱۷۸
عدالت‌خواهی از نظر رهبری ۱۷۹
بیانات رهبری درباره اغتشاشات ۱۷۹
خلاصه بیانات رهبر شهید در سال ۱۴۰۴ ۱۸۰
نمونه سوالات پایانی با پاسخ تشریحی ۱۸۳
نمونه سوالات روانشناسی، شخصیتی ۱۸۳
نمونه سوالات قرآنی ۱۸۴
نمونه سوالات احکام شرعی ۱۸۷
نمونه سوالات مربوط به وضو، غسل ، تیمم ۱۸۹
نمونه سوالات مربوط به نماز ۱۹۲
نمونه سوالات مربوط به روزه ۱۹۷
نمونه سوالات مربوط به ائمه اطهار(ع) ۱۹۹
نمونه سوالات ادعیه‌ها ۲۰۱

نمونه سوالات سیاسی ۲۰۴
نمونه سوالات اجتماعی ۲۱۱
نمونه سوالات عقیدتی ۲۱۵
نمونه سوالات شخصیتی ویژه آزمون های حقوقی ۲۱۸
سوالات حوادث دی ماه ۱۴۰۴ ..... ۲۲۲
بخش اول: سؤالات عمومی مصاحبه تمامی ارگان‌ها (حوادث دی‌ماه ۱۴۰۴) ۲۲۲
بخش دوم: سؤالات تحلیلی و شخصیتی مصاحبه (حوادث دی‌ماه ۱۴۰۴) ۲۲۴
بخش سوم: سؤالات تخصصی حقوقی (ویژه مصاحبه وکلای دادگستری و حقوقدانان) ۲۲۶
سوالات جنگ ۱۲ روزه ۲۲۸
بخش اول: سؤالات عمومی مصاحبه تمامی ارگان‌ها ۲۲۸
بخش دوم: سؤالات تحلیلی و شخصیتی مصاحبه ۲۳۴
سؤالات تخصصی حقوقی(ویژه مصاحبه وکلای دادگستری و حقوقدانان) پیرامون جنگ ۱۲ روزه ۲۳۷
سوالات مربوط به جنگ رمضان ۲۴۱
بخش اول: سؤالات عمومی ویژه تمامی ارگان‌ها ۲۴۱
بخش دوم: سؤالات تحلیلی و شخصیتی (ویژه تمامی مصاحبه‌های استخدامی) ۲۴۷
بخش سوم: سؤالات تخصصی ویژه مصاحبه وکلای دادگستری و حقوقدانان (جنگ رمضان) ۲۵۱
نمونه سوالات پرتکرار در مصاحبه ۲۵۴
نمونه سوال شماره ۱ با پاسخ ۲۵۵
نمونه سوال شماره ۲ با پاسخ ۲۵۹
نمونه سوال شماره ۳ با پاسخ ۲۶۳
نمونه سوال شماره ۴ با پاسخ ۲۶۷
نمونه سوال شماره ۵ با پاسخ ۲۷۱
نمونه سوال شماره ۶ با پاسخ ۲۷۵
نمونه سوال شماره ۷ با پاسخ ۲۷۹
نمونه سوالات شماره ۸ با پاسخ ۲۸۳
نمونه سوالات شماره ۹ با پاسخ ۲۸۷
نمونه سوالات شماره ۱۰ با پاسخ ۲۹۰

نکات طلایی برای موفقیت در مصاحبه‌های حضوری

از نکات اساسی مصاحبه شغلی این است، که شما در تمام این مصاحبه‌ها باید خود را با نشاط نشان دهید.کار آسانی نیست و می‌تواند برای شما چالش برانگیز باشد؛ به ویژه هنگامی که برای کاری که دوست دارید در آن استخدام شوید، قرار است مصاحبه داشته باشید.بسیاری از افراد حرفه‌ای در این حیطه اعلام می‌کنند که، روش‌هایی وجود دارد که با استفاده از آنها می‌توانید استرس مصاحبه شغلی را کم کنید. فقط کمی زمان گذاشتن برای داشتن یک مصاحبه خوب، می‌تواند شما را در آن موفق کند. هرچه مدت زمان بیشتری برای آماده شدن خود اختصاص دهید، در هنگام مصاحبه احساس راحتی بیشتری خواهید کرد.

به یاد داشته باشید که مصاحبه شغلی امتحان نیست: نیازی نیست ساعت‌ها مطالعه کنید و تمرین کنید. مهمترین چیز این است که شما باید در مورد شرکت مورد نظر به خوبی تحقیق کنید، دقیقاً بفهمید که آنها در استخدام نیروی جدید به دنبال چه چیزی هستند و مطمئن شوید که می‌توانید از تجارب کاری خود و اینکه چه چیزی شما را برای کار مناسب می‌کند، به خوبی صحبت کنید.

ممکن است شما برای اولین مصاحبه استخدامی خود دعوت شده باشید یا قرار باشد به یک مصاحبه چالش‌برانگیز برای شغلی خوب بروید. احتمال دارد این روند به یک تجربه بسیار دلهره‌آور تبدیل شود. آماده‌سازی و تلاش برای یک مصاحبه‌خوب می‌تواند برای موفقیت شما بسیار مهم باشد. بنابراین باید چند نکته‌مهم را در ذهن خود داشته باشید تا مطمئن شوید که همه چیز به خوبی پیش خواهد رفت.

❖ نوع پوشش

- **در خانم‌ها**

✓ آراستگی ظاهر (لباس مناسب، رعایت نظافت فردی) اهمیت ویژه ای دارد. لباس ساده و معمولی بپوشید. نحوه پوشش شما به طور نسبی نشان دهنده شخصیت شماست و میتواند

تاثیر گذار باشد. حتی اگه تا الان چادر سر نکردید در مصاحبه و گزینش با چادر حاضر شوید. با مانتو و شلوار مناسب (نه جلو باز و کوتاه) حضور پیدا کنید. رنگ لباس‌ها مناسب باشد و مقنعه به سر کنید. از کفش‌های رسمی یا کتونی‌های مناسب استفاده کنید. پاکیزگی مهم است اما از آرایش کردن تا حد امکان پرهیز کنید و موی خود را در مصاحبه بیرون نکنید

- **در آقایان**

✓ میتوانید از کت و شلوار یا لباس رسمی ساده استفاده کنید. موی خود را آراسته کنید و زیاد کوتاه یا بلند نباشد و مدل آن‌ها مناسب باشد. از شلوار پارچه‌ای ترجیحاً استفاده کنید. اگر با شلوار لی می‌روید چسبان، آبی یا زاپ دار نباشد.با لبخند به اتاق مصاحبه وارد شوید. نحوه سلام و احوال پرسی بسیار اهمیت دارد.

❖ فن بیان

بگذارید تا با یک مثال این اصل اساسی را توضیح دهم. یک قهرمان دو سرعت در المپیک، قبل از اینکه سعی کند رکورد دنیا را جابه‌جا کند، حداقل ۳ ساعت را صرف گرم کردن تمام اعضای بدنش می‌کند. این موضوع نشان می‌دهد که داشتن آمادگی یک ضرورت است. شماهم برای تقویت قدرت بیان تان، هر روز صبح را با گرم کردن صدای‌تان شروع کنید. شاید بگویید چطور این کار را انجام دهم؟ من در این بخش هم سه تمرین اصلی از روش‌های گرم کردن صدا را برای شما عزیزان یادآور می‌شوم.

۱- یکی از تمرینات گرم کردن صدا خواندن حروف با صدای بلند با اعراب است.

۲- دومین تمرین بسیار ساده و البته تاثیرگذار در گرم کردن صدا است و آن هم کشیدن عضلات صورت است. در یک جمله ساده عضلات صورت‌تان را بکشید. نه با شدت و نه به مدت طولانی.

۳- سومین تمرین هم تمرین‌های تنفسی است.

برای افزایش این مهارت به شما عزیزان 4 راه کار طلایی معرفی می‌کنم که با رعایت همین نکات ساده بتوانید پیشرفت در قدرت بیان خود را حس کنید. البته این را به یاد داشته باشید که تمرین و ممارست در این حوزه یکی از اصول حیاتی است.

✓ برای داشتن قدرت بیان خوب زیاد مطالعه کنید تا با واژه‌ها و کلمات و جمله بندی‌های مختلف بیشتر آشنا شده. البته باید به این نکته توجه کنید که وقتی با لغات جدید آشنا

شدید باید آنها را وارد دایره واژگان تان کنید. مثلاً من می‌خواهم کلمه استدعا را به دایره لغاتم اضافه کنم. در این صورت سعی می‌کنم با این کلمه جملاتی بسازم و آگاهانه از آن در گفتگوهای روزمره ام استفاده کنم.

- ✓ کتاب‌هایی که درباره سخن و سخنوری و فن ایراد سخنرانی، نوشته شده است مطالعه کنید.
- ✓ برای داشتن فن بیان خوب و قدرت بیان، سعی کنید اعتماد به نفس خود را بالا ببرید. لازمه آن، تسلط داشتن بر موضوع صحبت است. به یاد داشته باشید که با تمام اعتماد به نفسی که در خود سراغ دارید، صحبت کنید.
- ✓ این نکته را در ذهن خود هک کنید که پیام ما جایی منتقل می‌شود که نگاه مان آن را هدایت می‌کند. ارتباط چشمی یکی از عناصر مهم در ارتباطات و خوب صحبت کردن است. سعی کنید هنگام صحبت کردن در جمع به افرادی که نگاهشان به شما انرژی مثبت می‌دهد نگاه کنید. این تکنیک کمک می‌کند که استرس تان کم شود و مسلط تر صحبت کنید.

❖ نحوه پاسخگویی به سوالات

- ✓ با اعتماد به نفس کامل و نه کاذب وارد اتاق مصاحبه و گزینش شوید.با مصاحبه کنندگان ارتباط چشمی و کلامی صمیمانه برقرار کنید.در مصاحبه فن بیان و توانایی صحبت کردن بسیار حائز اهمیت است.
- ✓ به پاسخ های خود دقت کنید چرا که هر پاسخ شما میتواند مقدمه ای برای سوال های بعدی باشد و سعی کنید برای پاسخ ها دلیل داشته باشید به این علت که برای هر پاسخ دلیل میخواهند.در پاسخ دادن به سوالات اصلا عجله نکنید. بعد از پرسیدن سوالات اندکی مکث کنید سپس تفکر کنید و به سوالات پاسخ دهید.اگر به چند سوال پاسخ ندادید اصلا نگران نشوید چرا که نکته مهم فن بیان و نحوه پاسخ دادن و صحبت کردن شما میباشد. پس تا انتهای مصاحبه نهایت تلاش خود را انجام دهید و توانایی های خود را نشان دهید.اگر پاسخ سوالی را نمیدانستید به جای استفاده از کلمه «نمی دانم» ازعبارت «نمی‌دانم اما برای یادگیری آن تلاش می‌کنم» استفاده نمایید و این را بدانید که قرار نیست یک شخص همه چیز را بداند، این غیر ممکن است و همه انسانها ضعف هایی دارند و متخصص همه مسائل نیستند.
- ✓ قدرت تحلیل و تبیین مسائل (ایجاد مسئله تا حل مسئله)مهم است پس روی این موضوع تمرین داشته باشید.در فرایند مصاحبه تلاش کنید آرامش عمومی (گفتار و رفتار) داشته باشید.

- ✓ دنبال فرصت باشید تا بتوانید ویژگی هایی از قبیل توانایی تصمیم گیری– برنامه ریزی– ساماندهی– توانایی مدیریت و رهبری– انتقاد پذیری– آینده نگری درباره خویش و میزان مسئولیت پذیری و تعهد به انجام کار در خودتان را به معرض نمایش بگذارید. تمایل به همکاری، تعاون و مشارکت اجتماعی برای یک معلم لازم است و باید به آن توجه کرد.

❖ نحوه پاسخگویی به سوالات سیاسی

مسلماً مطالعه منابعی چون متن قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بسیار موثر هست، همانطور که مشاهده اخبار و پیگیری روزانه میتواند مثمر الثمر واقع شود. برخی از سوالات سیاسی در مصاحبه، مربوط به آن ها هست، که اینجا به صورت تیتروار ذکر می‌کنیم:

۱- حضور در راهپیمایی‌ها (نظیر راهپیمایی ۲۲ بهمن، راهپیمایی روز قدس و ...) و سوال از مسیر و سخنران اون در شهرتون،

۲- حضور در نماز جمعه (بیان خطبه ها، نام سخنران، موضوع مورد بحث و..)، .حضور در نماز جماعت (نام امام جماعت، نام مسجدی که شما برای ادای نماز به اونجا میرید)

۳- حضور در مراسم انتخابات (شورای شهر، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، ریاست جمهوری و مجلس خبرگان) و دلیل حضور شما در انتخابات،

۴- سؤال از انتخابات پیش رو و همچنین سئوال از اینکه ارزیابی شما از فردی که الان مسئولیت مورد نظر رو بر عهده دارد (مثل رییس جمهور، نماینده مجلس و یا نماینده شورای شهر) چی هست،

۵- در صفحات مجازی مثل تلگرام، واتس آپ، وایبر، ایمو، فیس بوک و ... حساب کاربری داری؟ کانال داری؟ در مورد چه چیزایی مطلب منتشر می‌کنی؟ و همچنین چند ساعت روزانه وقتتو به این کار اختصاص میدی؟

۶- نحوه مطلع شدن از اخبار روزانه؟ سایت؟ کدوم سایت؟ روزنامه؟ کدوم روزنامه و چرا انتخاب اون؟ کانال تلگرامی خاصی مورد نظر داری؟

۷- بیشتر مطالعات شما در چه حوزه‌ای هست؟ و نام آخرین کتابی که مطالعه کردید؟

و قسمت دیگه سوالات سیاسی که از داوطلب پرسیده میشه،مربوط به دانش سیاسی او از وضعیت کشور هست و همچنین نحوه تحلیل داوطلب از خبرای روز جامعه، یعنی نوع نگاه شما رو میخوان مورد سنجش قرار بدن و اینکه آیا اصلا شما مطالعه سیاسی دارید و یا خیر؟

❖ نحوه پاسخگویی به سوالات عقیدتی فرهنگی سیاسی

سوالات فرهنگی با رنگ و بوی سیاسی رو با لبخند و ژست صادقانه جواب بدید.گشت ارشاد، ماهواره، سیاست‌های دولت و .... در تمامی موارد بگید اصل کار درسته و شیوه آن را مسئولین تشخیص می‌دهند و حتما به عنوان کارشناس روش درست را انتخاب کردند بنده فقط موافق اصل هستم چون کارشناس نیستم و ممکنه گزینش گر ادای منتقدان را بگیرد تا عکس العمل شما را ببیند.ممکن است در طول مصاحبه با سوالات انحرافی، عجیب و غریب و حتی خنده دارمواجه شوید پس سعی کنید آرامش خود را حفظ کنید و با اعتماد به نفس به سوالات پاسخ دهید.

سوالات را از نظر نوع پاسخ‌هایی که داده می‌شود می‌توان دو دسته واگرا و همگرا تقسیم کرد.سوالات همگرا دارای پاسخ‌های یکسان و قطعی هستند و همه پاسخ‌های مشابهی می‌دهند اما سوالات واگرا دارای پاسخ‌های گوناگونی هستند و شما می‌توانید برای آنها پاسخ‌های متنوع و خلاقانه ارائه کنید که در توسعه تفکر خلاق موثر می‌باشد، سوالات همگرا چالش افزا می‌باشند.

احکام شرعی

❖ احکام شرعی

به قوانین دینی مرتبط با وظایف انسان گفته می‌شود. احکام شرعی از ادله شرعی به دست می‌آیند که عبارت‌اند از: قرآن، سنت، عقل و اجماع (اتفاق نظر فقها).احکام شرعی، قوانین دینی هستند که خواست و اراده خداوند را نشان داده به عبارت ساده تر یعنی مجموعه قوانین و دستورهایی که از جانب خداوند متعال برای سعادت زندگی بشر در تمام ابعاد آن صادر شده است. و وظیفه عملی انسان را مشخص می‌کنند.

احکام بر ۵ قسم است:

- **وجوب** (واجب) عبارت است از الزام مکلّف توسط شارع (وضع کننده قوانین شرعی)، به فعلی گفته می‌شود که شارع به گونه الزامی آن را از مکلّف خواسته است، بدون آنکه در ترک آن جز در حال ضرورت رخصتی به وی داده باشد. به عبارت ساده تر کاری که انجام آن لازم می‌باشد و ترک آن عذاب دارد. اعمالی همچون نماز، روزه و ...

۱- واجب عینی؛ واجبی است که از همه مکلفین الزاما خواسته شده و اگر بعضی آن را انجام دهند وجوب از گردن دیگران ساقط نمیشود مانند نماز و روزه.

۲- واجب کفایی؛ واجبی است که اگر بعضی آن را انجام دهند وجوب از دیگران ساقط می‌شود، مانند کفن و دفن.

۳- واجب تعیینی: باید عین عمل خواسته شده را انجام بدهیم؛ مثل، نماز.

۴- واجب تأخیری: می‌توانیم کاری را جایگزین آن بکنیم؛ مثل، کفاره روزه که شما روزه را نمیگیری و کفاره آن را میدهید« ۶۰ فقیر را سیر کنید یا ۶۰ روز روزه بگیرید»

- **استحباب** (مستحب) عبارت است از اینکه شارع انجام دادن کاری را از مکلّف بخواهد؛ بدون آن که الزامی در کار باشد؛ درنتیجه مستحب، به فعلی گفته می‌شود که شارع آن را از مکلّف خواسته، لیکن رخصت ترک آن را نیز به وی داده است. به عبارت ساده تر به کاری گویند که انجامش نیکوست و ثواب دارد ولی ترک آن عذاب ندارد؛ مانند سلام کردن و صدقه دادن.

- **حرمت** عبارت است از الزام شارع، مکلّف را به اجتناب از آن عمل؛ درنتیجه حرام، به فعلی گفته می‌شود که شارع به گونه الزامی ترک آن را از مکلّف خواسته است، یعنی رخصتی در فعل آن جز در حال ضرورت به وی نداده است. به عبارت ساده تر کاری که ترک آن لازم و انجامش عذاب دارد مانند دروغ، غیبت و....
- **کراهت** عبارت است از نهی شارع، مکلّف را از انجام دادن کاری با رخصت ارتکاب آن؛ درنتیجه مکروه، به فعلی اطلاق می‌گردد که شارع از آن نهی کرده، لیکن رخصت انجام دادن آن را نیز داده است. به عبارت ساده تر کاری که ترک آن نیکو و ثواب دارد ولی انجامش عذاب ندارد. مانند نمازخواندن در مکانی که عکس باشد.
- **اباحه** عبارت است از مخیر کردن شارع، مکلّف را بین فعل و ترک عملی بدون ترجیح یکی بر دیگری؛ درنتیجه مباح به عملی اطلاق می‌شود که فعل و ترک آن بر مکلّف به طور یکسان روا است به عبارت ساده تر انجام و ترک آن کار مساوی است و نه عذاب دارد و نه ثوابی؛ مانند راه رفتن و نشستن.خوردن و آشامیدن.

❖ راه‌های شناخت احکام

مکلف[1] برای شناخت احکام دین و عمل به آنها سه راه دارد:

۱- اجتهاد

اجتهاد یعنی استنباط و استخراج احکام شرعی و قوانین الهی از مدارک و منابع قطعی که نزد فقهای اسلام مقرر و ثابت شده است.

۲- احتیاط

احتیاط یعنی عمل کردن به طوری که مطمئن شود وظیفه‌ی شرعی خود را انجام داده است، مثلاً کاری را که بعضی از مجتهدین حرام می‌دانند و بعضی دیگر حرام نمی‌دانند به جا نیاورد و کاری را که بعضی واجب می‌دانند و بعضی دیگر واجب نمی‌دانند، انجام دهد .

---

[1]. مکلف به کسی گفته میشود که واجد شرایط تکلیف باشد این شرایط شامل: بلوغ (تمام شدن ۱۵ سال قمری در پسر و تمام شدن ۹ سال قمری در دختر)، عقل و قدرت است. و تقلید بر کسی واجب است که مکلف باشد، مجتهد نباشد، محتاط نباشد .

۳- تقلید

تقلید یعنی در احکام دین به مجتهد جامع الشرائط مراجعه کردن، و به عبارت دیگر بر طبق تشخیص و فتوای او اعمال شرعی را به جا آوردن.

❖ مرجع تقلید

مرجع تقلید مجتهدی است که تعدادی از شیعیان از او تقلید می‌کنند یعنی اعمال دینی خود را بر اساس نظریات فقهی (فتاوای) آن مجتهد انجام می‌دهند. مرجعیت، بالاترین مقام مذهبی در بین شیعیان دوازده امامی است. مهمترین شرط احراز این جایگاه، برتری علمی نسبت به سایر مجتهدان است. پیروان مرجع تقلید نیز مُقَلِّدان او خوانده می‌شوند. نظرات فقهی مراجع تقلید در کتابی با نام رساله توضیح المسائل منتشر می‌شود.

مجتهدی که انسان از او تقلید میکند باید مرد باشد -بالغ باشد -عاقل باشد - شیعه‌ی ۱۲ امامی باشد - حلال زاده باشد -بنابر احتیاط (واجب) زنده باشد -عادل باشد به عبارت دیگر کسی است که پرهیزکاری او به حدی رسیده باشد که از روی عمد مرتکب گناه (ترک واجب یا انجام حرام) نشود - با توجه به حساسیت و اهمیت منصب مرجعیت در فتوا، بنابر احتیاط واجب، قدرت تسلط بر نفس سرکش را داشته و حرص به دنیا نداشته باشد - مجتهد باشد (اجتهادی را گویند که صاحب آن در تمام ابواب فقهی دارای فتوا و نظر اجتهادی است) - بنابر احتیاط واجب اعلم باشد (اعلم یعنی کسی که بر استنباط احکام دین تواناتر باشد، و به عبارت دیگر کسی است که نسبت به سایر مراجع، قدرت بیشتری بر شناخت احکام الهی داشته باشد و بهتر بتواند احکام شرعیه را از ادله، استنباط کند، و همچنین نسبت به اوضاع زمان خود به مقداری که در تشخیص موضوعات احکام و ابراز نظر فقهی مؤثر است آگاه تر باشد).

- **راه‌های شناخت مجتهد جامع الشرائط**

از دو راه می‌توان مجتهد حایز شرایط را شناخت:

۱- اطمینان، چه از راه شهرت فراگیر میان مردم و چه از راه تجربه‌ی شخصی و چه از راه دیگر

۲-شهادت دو نفر عادل از اهل خبره، هر چند موجب اطمینان نشود.

- **راه‌های به دست آوردن فتوای مجتهد**

گاهی مجتهد دربیان مسائل شرعی نظری قطعی و خالی از احتیاط دارد به این بیان مجتهد اصطلاحا «فتوی» می‌گویند.به عبارت دیگر، فتوی آن است که مجتهد حکم را به طور کلی بیان کند مثلا مجتهد حکم کند، کسی که روزه واجب دارد روزه مستحبی او باطل است.

که از طرق زیر می‌توان به فتاوای آنها دسترسی داشت.

۱- شنیدن از خود مجتهد. ۲- شنیدن از دو یا یک نفر عادل. ۳ - شنیدن از یک نفر مورد اطمینان. ۴- دیدن در رساله‌ی مجتهد در صورتی که رساله‌ی وی مصون از اشتباه باشد .

- **انواع تقلید**

تقلید از یک نظر بر دو نوع است:

۱- ابتدایی: (یعنی تقلید کردن از مجتهد مرده بدون آن که قبلاً در زمان حیات وی از او تقلیدکرده باشد) که بنا به احتیاط(واجب) جایز نیست .

۲- بقایی: (یعنی باقی بودن بر تقلید از مجتهد مرده ای که در زمان حیات وی از او تقلید کرده است) که در همه‌ی مسایل حتی در مسایلی که تا کنون مکلف به آنها عمل نکرده جایز و مجزی است.

توجه: در تقلید بقایی، فرقی نیست بین آن که مجتهد میت، اعلم باشد یا نباشد، در هر صورت جایز است، ولی سزاوار است که احتیاط در بقا بر تقلید میت اعلم ترک نشود . تقلید ابتدایی از مجتهد میت یا بقا بر تقلید او و حدود آن، باید به تقلید از مجتهد زنده و بنابر احتیاط واجب اعلم باشد. بلی در صورتی که جواز بقا بر تقلید میت، مورد اتفاق فقهای عصر حاضر باشد اجازه از اعلم واجب نیست . افرادی که در زمان حیات مجتهد جامع الشرائط غیر بالغ بوده‌اند ولی به نحو صحیح از او تقلید کرده اند، می‌توانند بعد از فوت آن مجتهد همچنان بر تقلید وی باقی بمانند . شخصی که از مجتهدی تقلید می‌کرده و بعد از فوت او در بعضی از مسایل از مجتهد دیگری تقلید کرده است و این مجتهد نیز وفات نموده، می‌تواند مانند گذشته بر تقلید از مجتهد اول در مسایلی که از او عدول نکرده باقی بماند، همچنان که مخیّر است در مسایلی که عدول نموده بر فتوای مجتهد دوم باقی بماند و یا به مجتهد زنده عدول کند.

- بنابراین از مجتهدی که از دنیا رفته بنابر تقلید ابتدایی، وقتی انسان می‌خواهد تازه تقلید کند نمی‌تواند از شخص مرده تقلید کند ولی اگر انسان در بعضی از مسائل به فتوای مجتهدی عمل کرده بعد از مردن آن مجتهد می‌تواند در همه مسائل از او تقلید کند.
- ازطرفی می‌توان اشاره کرد؛ درصورتی اعمال شخصی که بدون تقلید انجام داده صحیح است که:

۱- بفهمد به وظیفه واقعی خود رفتار کرده است.

۲-یا عمل وی با فتوای مجتهدی که وظیفه اش تقلید از او بوده یا با فتوای مجتهدی که فعلا باید از او تقلید کند مطابق باشد صحیح است.

- اصول دین نیازمند یقین‌اند و ازاین رو، تقلید را بر نمی‌تابند و هیچ شک و شبه ای ندارند امّا فروع دین نیازمند تبلیغ و بیان‌اند و حکم عقل در آنها کافی نیست و ازاین رو تقلید پذیرند و فقط در فروع دین نیاز به مرجع تقلید است .

❖ اصول دین و فروع دین

تعالیم آیین اسلام، دارای دو بخش اعتقادی و عملی اند. بخش اعتقادی، از اصول دین و مذهب سخن میگوید و بخش عملی، از فروع دین. اصول دین باورهای پایه دین اسلام است که شرط مسلمان بودن را اعتقاد به آنها دانسته اند. اصول دین اسلام شامل سه اصل توحید، نبوت و معاد است. اصول مذهب شیعه علاوه بر اصول سه گانه فوق، شامل امامت و عدل نیز میشود. اصول دین در مقابل فروع دین است که شامل احکام عملی میشود.

- **اصول دین**

یعنی اساسی ترین عقاید اسلام که پایه و ریشه مذهب بوده است.

۱) توحید: اعتقاد به یگانگی خدا، خدایی که خالق جهان هستی است و از همه چیز آگاه است و هست و نیست ما در دست اوست و بر هر کاری تواناست.

۲) نبوت: اعتقاد به اینکه خداوند برای هدایت و ارشاد انسانها راهنمایان و پیامبرانی را برانگیخته و به برخی از آنها کتاب آسمانی داده تا راه مستقیم سعادت را به افراد بشری بیاموزند و آنان را از بدیها و زشتی‌ها بازداشته، در راه پرفرازونشیب زندگی به آنها کمک کنند.

۳) معاد: ایمان به روز رستاخیز و زنده شدن بعد از مرگ و اینکه مرگ پایان حیات انسانی نیست بلکه مرگ پل و واسطه این دنیا با سرای آخرت است و انسانها پس از مردن بار دیگر زنده شده و در محکمه عدل الهی حضور یافته و هر کس به جزای اعمال خود میرسد.

۴) امامت: اعتقاد به جانشینی امامان معصوم (علیه السلام) بعد از پیامبر (صلی الله علیه و آله) برای رهبری جامعه اسلامی و پاسداری از عقاید و احکام در هر عصر و زمان به نمایندگی از طرف پیامبر (صلی الله علیه و آله) است.

۵) عدل: اعتقاد به اینکه خداوند نه حق کسی را از بین میبرد و نه حق کسی را به دیگری می‌دهد نه ظلم می‌کند و نه در میان افراد تبعیض قائل میشود و او به تمام معنا عادل است، چراکه نیاز به هیچ چیز و هیچ کس ندارد .

- **فروع دین**

در برابر اصول دین قرار دارد که مراد از آن اعتقادات بنیادین دین است و باور به آنها شرط مسلمانی است. فروع دین مجموعه ای از وظایف و تکالیف عملی است . فروع دین به وسیله دانش فقه از چهار منبع قرآن، روایات پیامبر اسلام (ص) و ائمه، عقل و اجماع به دست می‌آید. به فتوای فقیهان، یادگیری آن بخش از فروع دین که غالباً با آن‌ها سروکار داریم، واجب است .

طبق مذهب شیعه امامی، فروع دین ده تاست:

۱) نماز ۲) روزه ۳) خمس ۴) زکات ۵) حج

۶) جهاد ۷) امربه معروف ۸) نهی از منکر ۹) تولی ۱۰) تبری

- **تفاوت میان اصول دین و فروع دین**

میان اصول و فروع دین تفاوت‌هایی وجود دارد که عبارت‌اند از:

- اصول دین از اعتقادات و ایمانیّات سخن می‌گویند؛ ولی فروع دین نظر به عمل انسان دارند.
- اصول دین نیازمند یقین‌اند و ازاین رو، تقلید را برنمی تابند؛ امّا فروع دین نیازمند تبلیغ و بیان‌اند و حکم عقل در آنها کافی نیست و ازاین رو تقلیدپذیرند.
- اصول دین از مقوله اخبار و وصف کردن هستند؛ امّا فروع دین، انشائی و دستوری‌اند و امرونهی.

- در اصول دین اختلافی نیست؛ امّا گاه در فروع دین اختلافاتی رخ می‌نماید. این بدان سبب است که عمل به ظن در اصول دین روا نیست؛ ولی ظن معتبر گاه در فروع دین منشأ عمل می‌شود.
- نسخ به فروع دین راه دارد؛ امّا در اصول دین به هیچ روی وجود ندارد.
- علمای شیعه اصول دین را پنج اصل دانسته اند؛ امّا فروع را ده فرع. حتی گاه هر آنچه را در برابر اصول جای دارد و جزو احکام عملی است، از فروع دین شمرده اند.

مثال اصول دین در نماز:

- در تشهد نماز به توحید و نبوت اشاره می‌کند.
- در سوره توحید به اصل توحید اشاره می‌کند.
- در اذان به نبوت اشاره می‌کند.

احکام آبها، مطهرات ، نجاسات

❖ انواع آبها

- **مُضاف**

آب مضاف آبی است که اطلاق کلمه‌ی آب بر آن به تنهایی و بدون قید و اضافه صحیح نباشد، خواه از چیزی گرفته شود، مانند آب هندوانه، گلاب و مانند آن، یا با چیزی مخلوط شود به طوری که دیگر به آن آب نگویند، مانند شربت، آب نمک و مانند آن.

۱- آب مضاف، چیز نجس را پاک نمی‌کند (از مطهرات نیست)

۲ - با برخورد به نجاست، نجس می‌شود (هر چند نجاست کم باشد و بو یا رنگ یا مزه‌ی آب عوض نشود و هر چند آب مضاف به اندازه کر باشد)

۳ - وضو و غسل با آب مضاف باطل است .

- **مُطلق**

آب باران؛آب جاری؛آب راکد: کُر، قلیل

آب مطلق آبی است که اطلاق کلمه‌ی آب بر آن به تنهایی و بدون هیچ قید و شرطی صحیح باشد، مانند آب باران و آب چشمه و مانند آن .

از آسمان می‌بارد (آب باران)،از زمین می‌جوشد (آب جاری)،نه می‌بارد و نه می‌جوشد (آب راکد)، تقریباً ۳۷۴ لیتر است (کر) کمتر از این مقدار است (قلیل)

۱- آب مطلق چیز نجس را پاک می‌کند (از مطهرات است)

۲- آب مطلق به جز آب قلیل، تا زمانی که بر اثر برخورد با نجاست، رنگ یا بو یا مزه‌ی نجاست نگرفته باشد پاک است .

۳- وضو و غسل با آب مطلق صحیح است.

آبی که نمی‌دانیم پاک است یا نجس شرعاً پاک است، ولی آبی که نجس بوده و نمی‌دانیم بعداً پاک شده یا نه، در حکم نجس است .

❖ مطهرات

به چیزهایی که نجس را پاک می‌کند ، مطهرات می‌گویند.

- **آب**
- **زمین:** کسی که بر اثر راه رفتن روی زمین، کف پا یا کفش او، نجس شده است، هرگاه تقریباً به قدر ده قدم روی زمین خشک و پاک راه برود، کف پا و کفش او پاک می‌شود مشروط به این که عین نجاست، زایل شود. زمین های آسفالت و یا آغشته به قیر، پاک کننده‌ی پا یا ته کفش نیستند.
- **آفتاب:** زمین و همه‌ی اشیای غیر منقول از قبیل ساختمان و چیزهایی که در آن به کار رفته، مانند در و پنجره و دیوار ستون و امثال آن و درخت و گیاه را پاک می‌کند.

شرایط پاک کنندگی آفتاب:

۱- چیز نجس تر باشد .

۲- عین نجاست در آن نباشد (اگر عین نجاست هست قبل از تابش آفتاب بر طرف شود)

۳- آفتاب به آن بتابد (چیزی مانند ابر یا پرده، مانع تابش آفتاب نباشد)

۴- به وسیله‌ی آفتاب خشک شود (اگر مرطوب بماند پاک نشده است)

- **استحاله:** چیز نجس اگر به طوری تغییر یابد که جنس دیگری شود، مانند چوبی که با سوختن خاکستر شود یا شرابی که به سرکه تبدیل شود یا سگی که در نمکزار بیفتد و تبدیل به نمک شود، پاک می‌شود، ولی اگر جنس آن تغییر نیابد، بلکه فقط صورت آن عوض شود، مانند گندم که آرد می‌شود یا شکر که در آب حل می‌شود، پاک نمی‌شود .
- **انتقال**: خونی که پشه و دیگر حشرات از بدن انسان مکیده اند، تا وقتی خون انسان به حساب می‌آید نجس است، (مانند خونی که زالو از بدن انسان مکیده است)، ولی پس از آن که بر اثر گذشت مدتی، خون آن حشره محسوب شد پاک می‌شود .
- **اسلام**: شخص کافر با گفتن شهادتین یعنی بگوید: «أشهدأن لا اله إلا الله و أشهد أنّ محمّداً رسول الله» و به محض پذیرش دین اسلام و مسلمان شدن، پاک می‌شود و بدن و آب دهان و بینی و عرق او پاک خواهد بود. البته چنانچه در هنگام مسلمان شدن، عین نجاست را به همراه داشته باشد، حکم خودش را خواهد داشت.

- **تبعیت:** تبعیّت به معنی پاک شدن چیز نجس به واسطه‌ی طهارت و پاک شدن چیز نجسِ دیگر. به عنوان مثال، چنانچه شخص کافری اسلام بیاورد، فرزند او نیز به تبعیت از پدرش پاک می‌شود. همچنین است اگر که شراب به سرکه تبدیل شود، در این صورت، ظرف آن هم پاک خواهد بود. چنانچه شخص کافر مسلمان شود، بچه‌ی غیر بالغ او نیز به تبعیت از او پاک می‌شود و همچنین است اگر مادرش به اسلام روی آورد، بچه نیز به تبع او پاک می‌گردد. تخته یا سنگی که میت را روی آن غسل می‌دهند و نیز پارچه‌ای که با آن عورت میت را در حال غسل می‌پوشانند و همچنین دست کسی که میت را غسل می دهد، بعد از اتمام مراحل غسل، پاک می‌شود.
- **برطرف شدن عین نجاست:** اگر بدن حیوان به چیز نجسی آلوده شد، همین که آن چیز برطرف شد، بدن آن حیوان پاک می‌شود و احتیاج به آب کشیدن نیست. همینطور است داخل بدن انسان، مانند داخل دهان یا بینی، مشروط بر این که نجاست از بیرون به آن نرسیده باشد، پس خونی که از دندان می‌اید اگر عین آن در آب دهان از بین برود دهان پاک است.
- **استبرای حیوان نجاستخوار**: بول و غائط حیوانی که به خوردن نجاست انسان عادت کرد، نجس است، و در صورتی که بخواهند آن را پاک کنند، باید آن حیوان را استبراء کنند، یعنی تا مدتی که عرفاً بعد از آن مدت، دیگر به آن حیوان نجاست خوار گفته نمی‌شود، نگذارند که نجاست بخورد و در عوض، به او غذای پاک بدهند، و البته احتیاط واجب بر آن است که بعد از آن مدت که به آن حیوان، نجاست خوار گفته نمی‌شود، شتر را به مدت چهل روز و گاو را بیست روز و مرغابی را پنج روز و گوسفند را ده روز و مرغ خانگی را به مدت سه روز غذای پاک داده و از خوردن نجاست منع نمایند.
- **غایب شدن مسلمان:** هرگاه یقین داشته که بدن یا لباس یا یکی از چیزهای شخص مسلمانی نجس است، و آن مسلمان را مدتی نبیند و سپس ببیند که او با آن چیزی که نجس بوده است رفتار چیز پاک را می‌کند، آن چیز محکوم به پاکی است، مشروط بر آن که صاحب آن چیز از نجاست قبلی و از احکام طهارت و نجاست با خبر باشد .

پاک شدن چیزی از سه راه ثابت می‌شود:

۱- خود انسان یقین کند چیزی که نجس بوده پاک شده است .

۲- ذوالید یعنی کسی که چیزی را در اختیار دارد (مانند صاحبخانه و فروشنده و خدمتکار) بگوید: پاک شده است .

۳- دو شخص عادل خبر دهند . توجه: هرگاه کودکی که در آستانه بلوغ است از طهارت چیزی خبر دهد که در اختیار اوست باید قبول کرد، و عبارت دیگر گفته وی در این باره معتبر است .

به طور کلی در مورد طهارت و نجاست، اصل بر طهارت اشیا است یعنی هر چیزی که یقین به نجاست آن نباشد از نظر شرعی محکوم به طهارت است و سؤال و تحقیق لازم نیست .

❖ نجاسات

نجاسات عبارتند از:

۱- بول(ادرار) ۲- غایط (مدفوع) ۳- منی انسان ۴- مردار ۵- خون ۶- سگ ۷- خوک ۸- مشروبات مست کننده بنابر احتیاط (واجب) ۹- کفاری که به دینی آسمانی متدین نیستند.

تمام اشیا، محکوم به طهارت هستند مگر آنهایی که شارع، حکم به نجاستشان کرده است.

➢ بول و غایط

الف) نجس

۱- انسان ۲- هر حیوان حرام گوشتی که خون جهنده دارد، مانند موش و گربه به جز پرندگان.

ب) پاک

۱- حیوانات حلال گوشت، خواه پرنده باشد مانند گنجشک و کبوتر یا غیر پرنده مانند گاو و گوسفند

۲- حیوانات حرام گوشتی که خون جهنده ندارند، مانند مار و ماهی بی پولک.

۳- پرندگان حرام گوشت، مانند کلاغ و طوطی. بول و مدفوع انسان و هر حیوان حرام گوشت دارای خون جهنده (خونگرم) نجس است، مگر پرندگان حرام گوشت که فضله‌ی آنان پاک باشد بول و مدفوع حیوانات حلال گوشت از پرندگان و غیره پاک است .

➢ منی

۱- منی انسان نجس است .

۲- کسی که پس از بول استبرا کند و همراه آن مایعی خارج شود که نداند منی است یا نه، چنانچه به منی بودن آن یقین پیدا نکند و خروج آن همراه با علامتهای شرعی خروج منی نباشد، حکم منی ندارد و پاک است .

➢ **مردار (جسد مرده)**

الف) انسان

مسلمان نجس است. به جز: اجزای بی روح او، مانند ناخن و مو و دندان -شهید معرکه باشد- او را غسل داده باشند .

کافر: کتابی(اهل کتاب) نجس است به جز اجزای بی روح او. غیر کتابی: تمام اجزای وی نجس است.

ب) حیوان

سگ و خوک: تمام اجزای آن نجس است .

غیر سگ و خوک: **خون جهنده دارد.**

اجزای روح دار، مانند گوشت و پوست: نجس است، مگر حیوانی که به دستور شرع کشته شده باشد

اجزای بی روح ،مانند مو و شاخ: پاک است .

خون جهنده ندارد: تمام اجزای آن پاک است .

۱- مردار انسان و هر حیوان دارای خون جهنده نجس است، چه حرام گوشت و چه حلال گوشت

۲- حیوانی که به دستور معین در شرع مقدس، کشته شده باشد و نیز جسد مرده‌ی انسان پس از غسل میت از حکم مردار، مستثنی هستند و نجس نیستند.

۳- چیزهایی از مردار که روح ندارد، مثل پشم و مو و دندان و شاخ و غیره پاک است مگر در مورد سگ و خوک و کافر و غیر کتابی.

- پوست نازکی که خود به خود از دستها، لبها، پاها و سایر قسمت‌های بدن جدا می‌شود محکوم به طهارت است.
- گوشت و چرم و سایر اجزای حیوانات که در محیط‌های اسلامی فروخته می‌شود پاک است، همچنین هرگاه این چیزها در اختیار مسلمان باشد محکوم به پاک بودن است. اما در صورتی که این چیزها از کشورهای غیر مسلمان تهیه شود، اگر یقین به عدم تزکیه‌ی شرعی آن نباشد پاک است.به عبارت دیگر در صورتی نجس است که یقین داشته باشیم حیوان، ذبح اسلامی نشده است، اما اگر بدانیم یا احتمال دهیم که ذبح اسلامی شده،پاک است.

➢ خون

۱- خون انسان و هر حیوان دارای خون جهنده (خونگرم) نجس است، چه حرام گوشت باشد و چه حلال گوشت .

۲- خونی که پس از ذبح حیوان در بدن او می‌ماند پاک است .

۳- لکه‌ی خونی که گاهی در تخم مرغ یافت می‌شود محکوم به طهارت است، ولی خوردن آن حرام است.

➢ سگ و خوک

سگ و خوک نجس است و در این حکم، فرقی میان اجزای روح دار و بی روح آنها نیست.

➢ مشروبات مست کننده

مشروبات مست کننده بنابر احتیاط (واجب) نجس است .

اگر ماده‌ی مست کننده از مایعات نباشد، مانند بنگ و حشیش و با مخلوط شدن در آب یا مایع دیگر، به صورت مایع درآید نجس نیست - آب انگوری که با آتش، جوشیده شده و دو سوم آن کم نشده است ولی مست کننده نیست نجس نمی‌باشد، ولی خوردن آن حرام است - هرگاه همراه مقداری غوره، دانه‌هایی از انگور باشد و آب همه‌ی آن را بگیرند، چنانچه حبه‌های انگور بسیار کم باشد و آب آن در آبغوره مستهلک شود به طوری که آب انگور بر آن صدق نکند، با جوشیدن، حرام نمی‌شود، ولی اگر حبه‌های انگور به تنهایی به وسیله‌ی آتش جوشانده شود خوردن آن حرام است .

➢ کافر

۱- کسی که توحید یا نبوت یا یکی از ضروریات دین اسلام، مانند نماز و روزه را انکار کند یا معتقد به نقصی در رسالت رسول اکرم(ص) باشد کافر و نجس است مگر اهل کتاب[1] باشد .

۲- کافر اهل کتاب محکوم به طهارت است.

۳- صرف اعتقاد به رسالت خاتم النبیین صلی الله علیه وآله برای اجرای حکم اسلام کافی نیست، بنابراین آن دسته از اهل کتاب که از جهت اعتقادی، ایمان به رسالت خاتم النبیین(ص)دارند،

---

[1]. مقصود از اهل کتاب هر کسی است که اعتقاد به یکی از ادیان الهی داشته و خود را از پیروان پیامبری از پیامبران الهی(ع)بداند و دارای یکی از کتاب های الهی که برانبیا (ع) نازل شده است باشد، مانند یهود، نصاری، زرتشتی ها و همچنین صابئین که ادعای پیروی از پیامبر خدا حضرت یحیی(ع) را دارند و می‌گویند کتاب او نزد ما موجود است.

ولی بر اساس روش و عادت نیاکان خود عمل می‌کنند مسلمان به حساب نمی‌آیند. بلی اگـر از اهل کتاب محسوب شوند محکوم به طهارت هستند .

۴- مسلمان مرتد، کافر و نجس است، نجس هم خواهد بود، ولی صرف تـرک نمـاز و روزه و سـایر واجبات شرعی باعث ارتداد مسلمان و کافر شدن و نجاست وی نمی‌گردد، و تا زمانی که ارتـداد وی احراز نشده است حکم سایر مسلمانان را دارد .

۵- فرقه‌ی علی اللهی‌ها اگر اعتقاد داشته باشند که امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب (ع) خدا است «تعالی الله عن ذلک علوا کبیرا» یا او را شریک خداوند بدانند کافر و نجس‌اند .

۶- کسی که به یکی از امامان معصوم دشنام دهد و اهانت کند کافر و نجس است .

۷- تمام پیروان فرقه‌ی گمراه بهاییت محکوم به نجاست هستند.

نجس بودن چیزی از سه راه ثابت می‌شود:

۱- خود انسان، یقین کند چیزی نجس است .

۲- ذوالید یعنی کسی که چیزی در اختیار اوست)مانند صـاحبخانه، فروشـنده و خـدمتکار(خبـر دهد که آن چیز نجس است .

۳- دو شخص عادل گواهی دهند .

- هرگاه کودکی که در آستانه‌ی بلوغ است از نجاست چیزی خبر دهد که در اختیار اوسـت بایـد قبول کرد، و به عبارت دیگر گفته‌ی وی در این باره معتبر است .
- خوردن و آشامیدن چیز نجس حرام است. همچنین خورانیدن آن بر کسی کـه از نجاسـت آن خبر ندارد، نیز جایز نیست، ولی اگر انسان ببیند کسی غذای نجسی را می‌خـورد یـا بـا لبـاس نجس نماز می‌خواند، لازم نیست نجس بودن آن را به او بگوید .
- آگاه کردن کسی که لباس را می‌شوید از نجاست لباس، لازم نیسـت، ولـی صـاحب لبـاس تـا یقین به طهارت آن حاصل نکند نمی‌تواند آثار طهارت بر آن مترتب سازد .

احکام وضو

در وضو واجب است صورت و دستها را بشویند و جلوی سر و روی پاها را مسح کنند. درازای صورت را باید از بالای پیشانی - جایی که موی سر بیرون می‌آید - تا آخر چانه شست و پهنای آن به مقداری که بین انگشت وسط و شست قرار میگیرد، باید شسته شود و اگر مختصری از این مقدار نشوید، وضو باطل است؛ و برای آنکه یقین کند این مقدار کاملاً شسته شده، باید کمی اطراف آن را هم بشوید. باید صورت را بنا بر احتیاط واجب از بالا به پایین شست و اگر از پایین به بالا بشوید، وضو باطل است و دستها را باید از مرفق به طرف سرانگشتان بشوید . بعد از شستن صورت باید دست راست و بعدازآن دست چپ را از آرنج تا سرانگشتها بشوید. بعد از شستن هر دودست باید جلوی سر را با تری آب وضو که در دست مانده مسح کند و لازم نیست با دست راست باشد. یا از بالا به پایین مسح نماید. یک قسمت از چهار قسمت سر که مقابل پیشانی است جای مسح می‌باشد و هر جای این قسمت را به هراندازه مسح کند کافی است اگرچه احتیاط مستحب آن است که از درازا به اندازه درازای یک انگشت و از پهنا به اندازه پهنای سه انگشت بسته مسح نماید بعد از مسح سر باید با تری آب وضو که در دست مانده روی پاها را از سر یکی از انگش تها تا برآمدگی روی پا مسح کند پهنای مسح پا به هراندازه باشد کافی است، ولی بهتر، بلکه احوط آن است که با تمام کف دست، روی پا را مسح کند جای مسح باید خشک باشد. اگر برای مسح، رطو بت در کف دست نمانده باشد، نمی‌تواند دست را با آب خارج تر کند بلکه باید از اعضای دیگر وضو رطوبت بگیرد و با آن مسح نماید.

- اگر در بین نماز شک کند که وضو گرفته یا نه، نماز او باطل است و باید وضو بگیرد و نماز را بخواند.
- اگر بعد از نماز شک کند که نماز خود را با وضو خوانده یا نه نماز او صحیح است.ولی برای نماز بعدی باید وضو بگیرد.
- نماز میت وضو ندارد.
- آب مسح سر اگر به آب پیشانی برسدوضو باطل می‌شود.
- کسی که شک کند که وضو گرفته یا نه باید وضو بگیرد.

❖ شرایط وضو

شرایطی که به وضو گیرنده برمی گردد:

الف) با قصد قربت وضو بگیرد (نیت) یعنی اگر از روی تظاهر یا برای خنک شدن، همه‌ی کارهای وضو را انجام دهد، وضو باطل است. ب) استعمال آب برای او مانعی نداشته باشد .

شرایطی که به آب وضو برمی گردد:

الف) آب وضو مطلق باشد . ب) آب وضو پاک باشد . ج) آب وضو مباح باشد (غصبی نباشد)

شرایطی که به ظرف وضو برمی گردد: الف) مباح باشد (وضو با آب غصبی جایز نیست)

شرایطی که به اعضای وضو برمی گردد:

الف) پاک باشد . ب)مانعی از رسیدن آب در آن نباشد .

- چربی هایی که به طور طبیعی در مو و صورت به وجود می‌اید مانع محسوب نمی‌شود مگر آن که به حدی باشد که مانع از رسیدن آب به پوست و مو گردد .
- رنگ روی ناخن در صورتی که دارای جرم باشد، مانع از رسیدن آب به ناخن می‌شود و وضو باطل است.
- رنگ مصنوعی که زنها از آن برای رنگ کردن موی سر و ابروی خود استفاده می‌کنند، اگر صرفاً رنگ باشد و دارای جرمی نباشد که مانع از رسیدن آب به مو شود وضو صحیح است .
- جوهر درصورتی که دارای جرم بوده و مانع از رسیدن آب به پوست شود باعث بطلان وضو می‌شود و تشخیص این موضوع برعهده مکلف میباشد .
- خالکوبی بدن اگر صرفاً رنگ باشد و یا در زیر پوست بوده و بر ظاهر پوست چیزی که مانع از رسیدن آب بر آن شود وجود نداشته باشد وضو صحیح است .
- صرف وجود اثر گچ یا صابون که بعد از خشک شدن اعضا ظاهر می‌شود ضرری به وضو نمی‌رساند، مگر این که دارای جرمی باشد که مانع از رسیدن آب به بشره (ظاهر پوست)شود .
- اگر می‌داند چیزی به اعضای وضو چسبیده، ولی شک دارد که از رسیدن آب جلوگیری می‌کند یا نه، باید آن را بر طرف کند.

- اگر پیش از وضو بداند که در بعضی اعضای وضو مانع از رسیدن آب وجود دارد، و بعد از وضو شک کند که آب را به آنجا رسانده یا نه، چنانچه احتمال بدهد که در حال وضو ملتفت به مانع بوده، وضو صحیح است .
- اگر شک کند به اعضای وضو چیزی که مانع از رسیدن آب است، چسبیده یا نه، چنانچه احتمال آن در نظر مردم به جا باشد مثل آن که بعد از گل کاری احتمال بدهد که گل به دست او چسبیده باید وارسی کند یا به قدری دست بمالد که اطمینان پیدا کند که اگر بوده برطرف شده یا آب به زیر آن رسیده است .

شرایطی که به کیفیت وضو برمی گردد:

الف) ترتیب را در شستن و مسح کردن‌ها رعایت کند(ترتیب)

وضو باید به همان ترتیبی که قبلاً در بحث گفته شد انجام گیرد و اگر به ترتیب دیگری عمل کند وضو باطل است .

ب) کارهای وضو را پشت سر هم انجام دهد (موالات)

لازم است کارهای وضو را به طور متعارف پی در پی انجام دهد، بدین معنی که اگر میان آنها به قدری فاصله بیندازد که در هنگام شستن یا مسح کردن عضوی، جاهایی که پیش از آن شسته شده خشک شده باشد، وضو باطل است.

ج)کارهای وضو را خودش در حال اختیار انجام دهد (مباشرت)

- کسی که می‌خواهد وضو بگیرد باید همه‌ی کارهای وضو را خودش انجام دهد، و اگر دیگری او را وضو دهد یا در رساندن آب به صورت و دستها و مسح سر و پاها به او کمک کند، وضو باطل است.
- کسی که به خاطر بیماری و امثال آن نمی‌تواند خودش وضو بگیرد باید از کسی بخواهد که به او در کارهای وضو کمک کند. البته خود وضو گیرنده باید نیت وضو کند و در صورتی که بتواند، با دست خود عمل مسح را انجام دهد، و اگر نتواند، نایب دست او را گرفته و با آن مسح می‌نماید،اگر از این کار هم عاجز باشد نایب از دست او رطوبت گرفته و مسح می‌کند، و اگر این شخص کف دست نداشته باشد برای مسح، رطوبت از ساعد او می‌گیرد و اگر ساعد هم نداشته باشد رطوبت از صورت او گرفته و سر و پا را با آن مسح می‌کند